

Suvestinė redakcija nuo 2012-01-01 iki 2014-12-31

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2002, Nr. [117-5274](#); Žin. 2003, Nr. [21-0](#), i. k. 1022270ISAK00000344

Nauja redakcija nuo 2011-10-06:

Nr. [1R-231](#), 2011-09-30, Žin. 2011, Nr. 120-5662 (2011-10-05), i. k. 1112270ISAK001R-231

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTRAS

ĮSAKYMAS

**DĖL IŠLAIDŲ, SUSIJUSIŲ SU CIVILINĖS BYLOS NAGRINĖJIMU, DYDŽIŲ IR JŲ
IŠMOKĖJIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

2002 m. gruodžio 6 d. Nr. 344
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (Žin., 2002, Nr. 36-1340; 2011, Nr. 85-4126) 88 straipsnio 2 dalimi, 468 straipsnio 3 dalimi, 473 straipsnio 3 dalimi, 478 straipsnio 2 dalimi ir vykdydamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 4 d. nutarimą Nr. 816 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymą“ (Žin., 2002, Nr. 56-2259) bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. rugsėjo 21 d. nutarimo Nr. 1089 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksą ir Lietuvos Respublikos civilinio kodekso pakeitimo ir papildymo įstatymą“ (Žin., 2011, Nr. 116-5464) 1.3 punktą,

tvirtinu Išlaidų, susijusių su civilinės bylos nagrinėjimu, dydžius ir jų išmokėjimo tvarkos aprašą (pridedama).

TEISINGUMO MINISTRAS

VYTAUTAS MARKEVIČIUS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos teisingumo ministro
2002 m. gruodžio 6 d. įsakymu Nr. 344
(Lietuvos Respublikos teisingumo ministro
2011 m. rugsėjo 30 d. įsakymo
Nr. 1R-231 redakcija)

**IŠLAIDŲ, SUSIJUSIŲ SU CIVILINĖS BYLOS NAGRINĖJIMU, DYDŽIŲ IR JŲ
IŠMOKĖJIMO TVARKOS APRAŠAS****I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Išlaidų, susijusių su civilinės bylos nagrinėjimu, dydžių ir jų išmokėjimo tvarkos aprašas (toliau – aprašas) nustato sumų, mokėtinų liudytojams, ekspertams, ekspertinėms įstaigoms ir vertėjams, ir išlaidų, susijusių su vietos apžiūra, atsakovo paieška, atlyginimo už kuratoriaus darbą dydžius ir jų išmokėjimo tvarką civilinėje byloje.

2. Išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu civilinėje byloje, dydžius ir jų apmokėjimo tvarką nustato teisingumo ministro įsakymu patvirtintas Išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu civilinėje byloje, dydžių ir jų apmokėjimo tvarkos aprašas.

3. Išlaidų, susijusių su teismo sprendimo vykdymu, dydžius ir jų išmokėjimo tvarką nustato Sprendimų vykdymo instrukcija, patvirtinta teisingumo ministro įsakymu.

4. Išlaidų, susijusių su valstybinės teisinės pagalbos skyrimu, dydžius ir apmokėjimo tvarką nustato teisės aktai.

5. Kitų išlaidų būtinumą ir pagrįstumą nustato teismas, įvertinęs dalyvaujančių byloje asmenų pateiktus dokumentus (įrodymus).

**II. SUMŲ, MOKĖTINŲ LIUDYTOJAMS, EKSPERTAMS, EKSPERTINĖMS ĮSTAIGOMS
IR VERTĖJAMS, DYDŽIAI IR JŲ IŠMOKĖJIMO TVARKA**

6. Liudytojams, ekspertams ir vertėjams už jų atitraukimą nuo tiesioginio darbo ar įprasto užsiėmimo teismas apmoka už dėl teismo iškvietimo sugaištą laiką. Be to, šiems asmenims kompensuojamos jų turėtos dėl atvykimo į teismą kelionės ir gyvenamosios patalpos nuomos išlaidos ir išmokami dienpinigiai pagal šio aprašo 8 punkte nurodytus teisės aktus.

7. Liudytojams, ekspertams ir vertėjams už jų atitraukimą nuo darbo ar įprasto užsiėmimo proporcingai laikui (įskaitant kelionei reikalingą laiką), nedirbtam dėl jų atvykimo į teismą, mokama kompensacija, ne mažesnė už jo vidutinį darbo užmokestį. Jeigu liudytojas, ekspertas ar vertėjas nedirba, už jų atitraukimą nuo įprasto užsiėmimo mokamos faktiškai jo turėtos išlaidos pagal pateiktus jas pagrindžiančius dokumentus.

Kompensacijos dydis nustatomas pagal teismui pateiktą pažymą apie darbo užmokesčio dydį, išduotą dirbančio liudytojo, eksperto ir vertėjo darbdavio ar jo įgalioto asmens. Nepateikus tokios pažymos, kompensacija nemokama.

8. Liudytojams, ekspertams ir vertėjams, išskyrus liudytojus, nurodytus šio aprašo 9 punkte, kompensuojamos jų turėtos dėl atvykimo gyvenamosios patalpos nuomos bei kelionės išlaidos ir išmokami dienpinigiai pagal teisės aktus, reglamentuojančius tarnybines komandiruotes Lietuvos Respublikos teritorijoje.

9. Atvykusiems iš užsienio valstybių liudytojams kompensuojamos faktinės jų atvykimo, gyvenamosios patalpos nuomos, kelionės ir gyvenimo Lietuvoje turėtos išlaidos pagal pateiktus šias išlaidas patvirtinančius dokumentus, tačiau atvykimo išlaidų – ne daugiau kaip vykstant ekonomine (turistine) klase, gyvenamosios patalpos nuomojimo išlaidų – ne daugiau kaip viena Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtinta minimali mėnesinė alga (toliau – MMA) vienai parai, gyvenimo Lietuvoje dienos išlaidų – ne daugiau kaip vienas Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintas minimalus gyvenimo lygis vienai parai.

10. Dokumentai, liudijantys kelionės išlaidas į teismą, yra pagrindas tokiu pat dydžiu apmokėti kelionės išlaidas atgal.

11. Valstybinėms ekspertinėms įstaigoms už atliktą ekspertizę apmokama pagal ekspertinių įstaigų nustatytą dydį, kuris negali viršyti darbo ir materialinių sąnaudų, būtinų ekspertizei atlikti.

Privatiems ekspertams už atliktą ekspertizę apmokama pagal iš anksto teismo su privačiu ekspertu suderintą dydį.

Už atliktą ekspertizę apmokama pagal pateiktas sąskaitas, atlikus ekspertizę ir pateikus teismui ekspertizės aktą.

12. Vertėjams, išskyrus atvejus, kai jie yra teismo darbuotojai, už vertimus mokama pagal jų nustatytą dydį pagal pateiktas sąskaitas.

13. Jei šalis pateikė prašymą iškviesti liudytojus, ekspertus ar atlikti ekspertizę, sumos, mokėtinios liudytojams, ekspertams ar ekspertinėms įstaigoms, mokamos iš teismo sąskaitos, į kurią yra šios šalies Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – Civilinio proceso kodeksas) nustatyta tvarka įmokėtas avansas bylinėjimosi išlaidoms padengti.

Jeigu teismas savo iniciatyva iškviečia liudytojus, ekspertus ar paskiria ekspertizę arba šalis yra atleista nuo teismo išlaidų mokėjimo, tai šių veiksmų atlikimo išlaidos sumokamos iš valstybės biudžeto lėšų, tam skiriamų teismui.

Už teismo paskirtas teismo psichiatrijos ar teismo psichologijos ekspertizes ypatingosios teisenos bylose dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu, dėl fizinio asmens pripažinimo ribotai veiksniu, dėl nepilnamečio pripažinimo veiksniu (emancipuotu) apmoka Nacionalinė teismų administracija iš tam skirtų valstybės biudžeto lėšų.

Vertėjams už vertimą priklausančias sumas teismas išmoka iš tam skirtų valstybės biudžeto lėšų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1R-310](#), 2011-12-23, Žin., 2011, Nr. 161-7640 (2011-12-29), i. k. 1112270ISAK001R-310

14. Išnagrinėjus bylą ir paaiškėjus, kad sumokėtas avansas yra didesnis negu realios teismo išlaidos, skirtumas grąžinamas jį sumokėjusiai šaliai.

15. Sumos, priklausančios liudytojams, ekspertams ir vertėjams, išmokamos, kai jie atlieka savo pareigas.

16. Bylinėjimosi išlaidos priteisiamos ir išieškomos Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

III. IŠLAIDŲ, SUSIJUSIŲ SU VIETOS APŽIŪRA, DYDŽIAI IR JŲ IŠMOKĖJIMO TVARKA

17. Vietos apžiūros išlaidas sudaro kelionės į vietą, planų, brėžinių, schemų, nuotraukų darymo ir kitos būtinos vietos apžiūrai atlikti išlaidos. Jei vykstama teismo transportu, transporto išlaidos, reikalingos kelionei į vietą ir atgal, atlyginamos atsižvelgiant į nuotolį ir degalų sąnaudas. Jei transportas yra nuomojamas ar vykstama taksi, apmokama pagal šias paslaugas teikiančių asmenų nustatytus įkainius.

Jei į vietos apžiūrą šaukiami liudytojai, ekspertai ar vertėjai, jiems apmokama šio aprašo II skyriuje nustatyta tvarka.

18. Išlaidos, susijusios su vietos apžiūra, mokamos vadovaujantis šio aprašo 13 punkto nuostatomis.

Kai vietos apžiūrą pagal pavedimą atlieka kitas teismas, avansas sumokamas į apžiūrą atliekančio teismo sąskaitą. Sumas liudytojams, ekspertams ar vertėjams išmoka teismas, atliekantis apžiūrą.

IV. ATSAKOVO PAIEŠKOS IŠLAIDŲ DIDŽIAUSI DYDŽIAI IR JŲ IŠMOKĖJIMO TVARKA

19. Atsakovo paieškos išlaidas sudaro:

- 19.1. asmens, prašiusio paskelbti paiešką, išlaidos;
- 19.2. valstybės institucijos išlaidos asmens paieškai.

20. Asmens, prašiusio paskelbti paiešką, išlaidas sudaro visos faktinės asmens išlaidos, kurios buvo padarytos atliekant asmens paiešką. Šios išlaidos daromos paties asmens, prašiusio paskelbti paiešką, lėšomis.

21. Valstybės institucijos išlaidas asmens paieškai sudaro asmens paieškos skelbimų žiniasklaidoje ar kitose visuomenės informavimo priemonėse išlaidos pagal šias paslaugas teikiančių asmenų nustatytus įkainius, valstybės institucijos transporto išlaidos, reikalingos asmens paieškai atlikti, kurios apskaičiuojamos atsižvelgiant į nuotolį ir degalų sąnaudas, atlyginimas už naudojimąsi valstybės registrų teikiama informacija ir kitos tam reikalingos išlaidos pagal valstybės institucijos pateiktą teismui sąmatą.

22. Atsakovo paieškos išlaidos priteisiamos Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka pagal pateiktus šias išlaidas patvirtinančius dokumentus, tačiau šio aprašo 20 punkte nurodytu atveju – ne daugiau kaip viena MMA, jei paieška atliekama Lietuvos Respublikoje, ir ne daugiau kaip dvi MMA, jei paieška atliekama užsienio valstybėse.

V. ATLYGINIMO UŽ KURATORIAUS DARBĄ DYDŽIAI IR JŲ IŠMOKĖJIMO TVARKA

23. Atlyginimas už kuratoriaus darbą, išskyrus darbą vykdymo procese, – atstovavimą, apskaičiuojamas taikant šiame apraše nustatytus koeficientus, kurių pagrindas yra MMA. Atlyginimo už kuratoriaus darbą vykdymo procese dydžius ir tvarką nustato šio aprašo 3 punkte nurodyta Sprendimų vykdymo instrukcija.

24. Už vienos darbo dienos kuratoriaus darbą bylų procese pirmosios, apeliacinės ar kasacinės instancijos teismuose mokama 0,15 MMA.

25. Jeigu kuratorius dirbo trumpiau negu įstatymo nustatyta darbo dienos trukmė, jo darbas apmokamas pagal faktiškai dirbtų valandų skaičių, išskyrus šiame punkte nurodytus atvejus. Jeigu kuratorius atvyko atstovauti teisėjo ar teismo paskirtu laiku, tačiau ne dėl jo kaltės procesiniai veiksmai prasidėjo tą pačią dieną kitu laiku, atstovavimo laikas skaičiuojamas nuo paskirto laiko pradžios, jeigu kuratorius nedalyvavo kitose bylose.

Valandinis kuratoriaus darbo apmokėjimo dydis nustatomas dalijant darbo dienos apmokėjimo dydį iš 8.

Atstovavimo laikas vienoje byloje sumuojamas. Tais atvejais, kai valstybinės teisinės pagalbos teikimo laiko suma gaunama su minutėmis, ji apvalinama: 29 ir mažiau minučių atmetama, 30 ir daugiau minučių laikoma viena valanda. Į kuratoriaus darbo laiką įskaičiuojamos tą pačią teismo posėdžio dieną skelbtos pertraukos, jeigu kuratorius pertraukų metu nedalyvavo kitose bylose.

26. Kuratoriui taip pat mokama:

26.1. už susipažinimą su byla (už tomą) iki atstovavimo bylos procese pradžios – 0,03 MMA;

26.2. už dokumentų parengimą:

26.2.1. už priešieškinio, atsiliepimo į ieškinį, tripliko parengimą – 0,07 MMA;

26.2.2. už apeliacinio ar kasacinio skundo parengimą – 0,09 MMA;

26.2.3. už kitų dokumentų, susijusių su atstovavimu bylų procese, parengimą – 0,02 MMA.

27. Kuratoriaus turėtos išlaidos dėl atvykimo, taip pat gyvenamosios patalpos nuomos ir kelionės išlaidos atlyginamos pagal teisės aktus, reglamentuojančius tarnybines komandiruotes Lietuvos Respublikos teritorijoje.

28. Atlyginimas už atstovavimą kuratoriui nustatomas vadovaujantis nustatytos formos pažyma (šio aprašo priedas). Pažyma surašoma 3 egzemplioriais, kurių vienas įsegamas į bylą, kitas atiduodamas kuratoriui, trečias paliekamas teismo buhalterijoje. Pažymą pasirašo teisėjas, nagrinėjantis bylą.

29. Atlyginimas už kuratoriaus darbą, taip pat ir kuratoriaus turėtos išlaidos dėl atvykimo, gyvenamosios patalpos nuomos ir kelionės išlaidos mokamos atlikus visus su atstovavimu

susijusius veiksmus arba kuratoriaus įgaliojimams pasibaigus (išnykus aplinkybėms, kurių pagrindu buvo paskirtas kuratorius, ar paskyrus šalies atstovą pagal įstatymą). Pažyma apie kuratoriaus atstovavimą ir apmokėjimą (šio aprašo priedas) teismui turi būti pateikta per mėnesį nuo veiksmų, susijusių su kuratoriaus atstovavimu, atlikimo pabaigos arba kuratoriaus įgaliojimų pasibaigimo. Jeigu kuratoriaus darbas trunka ilgiau kaip mėnesį, dėl atlyginimo už faktiškai atliktą darbą kuratorius gali kreiptis kartą per mėnesį, pateikdamas nurodytą pažymą.

30. Kuratoriui atlyginimas už atstovavimą, taip pat ir kuratoriaus turėtos išlaidos dėl atvykimo, taip pat gyvenamosios patalpos nuomos ir kelionės išlaidos mokamos iš šalies, kurios iniciatyva kuratorius yra paskirtas, į teismo sąskaitą įmokėtų atstovavimo išlaidų.

Priedo pakeitimai:

Nr. [1R-231](#), 2011-09-30, *Žin.*, 2011, Nr. 120-5662 (2011-10-05), i. k. 1112270ISAK001R-231

Išlaidų, susijusių su civilinės bylos nagrinėjimu, dydžių ir jų išmokėjimo tvarkos aprašo priedas

**PAŽYMA
APIE KURATORIAUS ATSTOVAVIMĄ IR APMOKĖJIMĄ**

_____ Nr.
(data)

Kuratoriaus vardas, pavardė

Byla, kurioje atstovauja kuratorius:

Bylos proceso stadija:

Bylą nagrinėjantis teisėjas: (kolegijos pirmininkas)

Atstovaujamųjų asmenų vardai ir pavardės:

Eil. Nr.	Kuratoriaus atstovavimo data	Kuratoriaus atstovavimo pradžia ir pabaiga (nurodyti valandas ir minutes)	Teisėjo, nagrinėjančio bylą, parašas
Kuratoriaus atstovavimas byloje (įrašyti – baigtas arba tęsiamas)			

Kuratorius atstovavo (įrašyti – taip arba ne): pirmosios instancijos teisme / apeliacinės instancijos teisme / kasacine tvarka

Teisėjas, nagrinėjantis
bylą (nurodomas ir teismo
pavadinimas)

(parašas)

(vardas, pavardė)

Antspaudų vieta

Pažyma gauta teisme 20 m. d.

Kuratoriui išmokėta _____ Lt

20_ m. __ _d.

Vyr. buhalteris _____

(parašas)

(vardas, pavardė)

Priedo pakeitimai:

Nr. [1R-231](#), 2011-09-30, Žin., 2011, Nr. 120-5662 (2011-10-05), i. k. 1112270ISAK001R-231

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Įsakymas

Nr. [1R-231](#), 2011-09-30, Žin., 2011, Nr. 120-5662 (2011-10-05), i. k. 1112270ISAK001R-231

Dėl teisingumo ministro 2002 m. gruodžio 6 d. įsakymo Nr. 344 „Dėl Išlaidų, susijusių su civilinės bylos nagrinėjimu, dydžių ir jų išmokėjimo tvarkos patvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Įsakymas

Nr. [1R-310](#), 2011-12-23, Žin., 2011, Nr. 161-7640 (2011-12-29), i. k. 1112270ISAK001R-310

Dėl teisingumo ministro 2002 m. gruodžio 6 d. įsakymo Nr. 344 „Dėl Išlaidų, susijusių su civilinės bylos nagrinėjimu, dydžių ir jų išmokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo" pakeitimo